

Rodzaj dokumentu:	Zasady oceniania rozwiązań zadań
Egzamin:	Egzamin maturalny
Przedmiot:	Historia
Poziom:	Poziom rozszerzony
Formy arkusza:	MHIP-R0-100, MHIP-R0-200, MHIP-R0-300, MHIP-R0-400, MHIP-R0-660, MHIP-R0-700, MHIP-R0-Q00, MHIP-R0-Z00, MHIU-R0-100
Termin egzaminu:	21 maja 2024 r.
Data publikacji dokumentu:	28 czerwca 2024 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający: 3) charakteryzuje organizację państw [...] w cywilizacjach starożytnego Bliskiego Wschodu. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: B

Przykładowe uzasadnienie:

W źródle 1. znajduje się informacja o tym, że formalną oznaką zjednoczenia państwa było przyjęcie przez faraona [Narmera] korony Górnego i Dolnego Egiptu. Na reliefie B jest przedstawiona symboliczna scena koronacji faraona podwójną koroną.

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 3) opisuje różne formy ekspansji w świecie greckim ([...] ekspansję Aleksandra Macedońskiego). (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1246).

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Treść źródła 1. wskazuje na to, że mowa wygłoszona została po dokonaniu podbojów przez Aleksandra Macedońskiego. Natomiast źródło 2. przedstawia dawną monarchię Aleksandra, podzieloną po jego śmierci między diadochów [wodzów, dowódców armii macedońskiej], na co wskazuje istnienie państw powstałych w wyniku rozpadu państwa Aleksandra (np. państwa Seleukidów).

Zadanie 3.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne [...] w państwie rzymskim doby republiki oraz cesarstwa, z uwzględnieniem roli Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Oktawian August

Zadanie 3.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne [...] w państwie rzymskim doby republiki oraz cesarstwa [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch prawidłowych nazw urzędów.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

konsul

trybun ludowy

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 2) rozpoznaje dziedzictwo antyku grecko-rzymskiego we współczesnym świecie. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za sformułowanie jednego argumentu potwierdzającego tezę.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Rozwiązaniem greckim w zaprezentowanej budowli jest obecność np. kolumn, portyku czy tympanonu; natomiast rzymską inspirację stanowi np. kopuła, obecność konstrukcji opartej na łuku.

Zadanie 5.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	VI. Europa wczesnego średniowiecza. Zdający: 3) charakteryzuje kierunki ekspansji Normanów. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Papież [Urban II] wzywał do udzielenia pomocy chrześcijanom zamieszkującym na Wschodzie, którzy podbici zostali przez Turków i Arabów [wyznawców islamu], a następnie byli przez nich prześladowani. Skutkiem tego apelu było rozpoczęcie krucjat [wypraw krzyżowych rycerstwa europejskiego] do Palestyny [Ziemi Świętej, na Bliski Wschód]. Mapa przedstawia Europę z zaznaczonymi kierunkami wypraw Wikingów [Normanów], m.in. na Islandię, Wyspy Brytyjskie, wyspy na Morzu Śródziemnym, na Ruś, a nie wyprawy krzyżowe.

Zadanie 5.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	V. Bizancjum i świat islamu. Zdający: 1) lokalizuje w [...] przestrzeni cesarstwo bizantyjskie [...]. (PP) VI. Europa wczesnego średniowiecza. Zdający: 3) charakteryzuje kierunki ekspansji Normanów. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Bizancjum / Cesarstwo Bizantyjskie / Cesarstwo wschodniorzymskie

Zadanie 6. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Zdający: 1) charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za pełne wyjaśnienie struktury (z dostrzeżeniem jej hierarchiczności lub religijnego porządku) zawierające odwołanie do trzech elementów graficznych.

1 pkt – za częściowe wyjaśnienie struktury zawierające odwołanie do trzech elementów graficznych.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Na ilustracji zostało ukazane społeczeństwo stanowe złożone z trzech stanów: duchownego, rycerskiego i chłopskiego. Duchowieństwo symbolizują postacie w strojach kapłańskich z pastorałem, grupę szlachetnie urodzonych postacie z koronami i mieczami, natomiast stan chłopski [pracujący, trzeci] symbolizują postacie z motykami uprawiające ziemię. Stan rycerski i duchowny znajdują się wyżej w hierarchii. Nad całością góruje Chrystus.

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 3) rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w. (PP) 2) dokonuje bilansu panowania władców piastowskich (do 1138 r.). (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z obu fragmentów kroniki.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie: We fragmencie A jest mowa o wyprawie Henryka V [króla Niemiec], który interweniował zbrojnie w Polsce w celu przywrócenia władzy Zbigniewa – brata Bolesława Krzywoustego. Fragment B odnosi się do sporu króla Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem, który miał miejsce kilkadziesiąt lat wcześniej.

Zadanie 8.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XVIII. Państwo polsko-litewskie w czasach ostatnich Jagiellonów. Zdający: 2) wyjaśnia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce i ocenia funkcjonowanie demokracji szlacheckiej. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy dokumentu.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie[konstytucja] *nihil novi* / przywilej radomski**Zadanie 8.2. (0–1)**

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XVIII. Państwo polsko-litewskie w czasach ostatnich Jagiellonów. Zdający: 2) wyjaśnia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce i ocenia funkcjonowanie demokracji szlacheckiej. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: TakPrzykładowe uzasadnienia:

- Ilustracja przedstawia trzy stany sejmujące. Widać króla na tronie, siedzących senatorów oraz stojących posłów w trakcie obrad sejm. W tekście wymienione są te same stany sejmujące.
- Ilustracja przedstawia wspólne obrady senatu oraz izby poselskiej, o czym jest mowa także w źródle 1.

Zadanie 9. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XVIII. Państwo polsko-litewskie w czasach ostatnich Jagiellonów. Zdający: 4) przedstawia sytuację wyznaniową na ziemiach państwa polsko-litewskiego w XVI wieku. (PP) XXI. Renesans w Polsce. Zdający: 1) ocenia dorobek polskiej myśli politycznej doby renesansu. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do napisu i wybranego elementu graficznego drzeworytu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Ilustracja i napis przedstawiają papieża jako jeden z filarów państwa polskiego. Tymczasem arianie (bracia polscy) odrzucali autorytet papieża.

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XVIII. Państwo polsko-litewskie w czasach ostatnich Jagiellonów. Zdający: 2) charakteryzuje ruch egzekucyjny szlachty [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 11.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XVI. Reformacja i jej skutki. Zdający: 1) wyjaśnia [...] uwarunkowania i następstwa reformacji [...]. (PP).

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne przyporządkowanie dwóch postaci.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Fragment A – Karol IX

Fragment B – Henryk IV

Zadanie 11.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XVI. Reformacja i jej skutki. Zdający: 1) wyjaśnia [...] uwarunkowania i następstwa reformacji [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Słowa te oznaczały, że Henryk IV zmienił wyznanie z kalwińskiego na katolickie, co umożliwiło mu objęcie tronu francuskiego.

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty wewnętrzne [...] Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie panowania Wazów. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne rozpoznanie władcy.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Jan [II] Kazimierz [Waza]

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający:	XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty wewnętrzne i zewnętrzne Rzeczypospolitej Obojga

1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	Narodów w okresie panowania Wazów. (PP) – wyjaśnia wewnętrzne i międzynarodowe uwarunkowania XVII-wiecznych konfliktów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. (PR)
---	---

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne podanie pojęcia.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

abdykacja / zrzeczenie się tronu

Zadanie 12.3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XVII. Europa w XVI–XVII wieku. Zdający: 3) charakteryzuje sztukę barokową. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do jednej widocznej cechy stylu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: barok

Przykładowe uzasadnienie:

- dynamizm przedstawienia
- przepych / bogactwo dekoracji
- uwidocznione emocje postaci

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXV. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 3) wyjaśnia genezę i opisuje następstwa rewolucji angielskich. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie poprawnej nazwy wydarzenia wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do treści rysunku.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa wydarzenia:

Ścięcie Karola (I) Stuarta / obalenie monarchii w Anglii / rewolucja angielska / restauracja monarchii

Przykładowe uzasadnienia:

- Na ściętym pniu drzewa umieszczono datę ścięcia króla [Karola I Stuarta], która oznacza też symboliczne obalenie monarchii w Anglii.
- O obaleniu monarchii / o republikańskim ustroju Anglii świadczą leżące na ziemi insygnia królewskie: połamane berło i porzucona korona.
- Ze ściętego pnia wyrasta nowa gałąź, na której umieszczono koronę, która wskazuje na powrót do władzy dynastii Stuartów / na restaurację monarchii w Anglii.

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. XXIX. Epoka napoleońska. Zdający: 1) charakteryzuje walkę Francji o dominację w Europie; 2) przedstawia przykłady zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona [...]; 3) charakteryzuje genezę, ustrój i dzieje Księstwa Warszawskiego. (PP) – ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie: W tekście jest mowa o przejściu Niemna i zanieśieniu wojny na terytorium Rosji, czyli o wyprawie wojennej z 1812 r. Natomiast na mapie zaznaczono przebieg wojny z 1809 r., o czym świadczy bitwa pod Raszynem oraz działania militarne na terenie zaboru austriackiego (np. Lublin, Kraków, Przemyśl, Lwów).

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXIX. Epoka napoleońska. Zdający: 1) charakteryzuje walkę Francji o dominację w Europie; 2) przedstawia przykłady zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 15.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa; 3) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

powstanie listopadowe

Zadanie 15.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa; 3) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do treści obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A.

Przykładowe uzasadnienie: W źródle 1. i pieśni w wersji A zawarta jest krytyczna ocena działań Chłopickiego – świadczą o tym określenia wskazujące na opieszałość generała. [Pieśń w wersji B stanowi pochwałę działań Chłopickiego.]

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXX. Europa i świat po kongresie wiedeński Zdający: 3) wyjaśnia założenia doktryny Monroe. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do treści obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak.

Przykładowe uzasadnienie: W źródle 2. jest mowa o sprzeciwie USA wobec jakiegokolwiek ingerencji europejskiej w sprawy obu Ameryk. Źródło 1. potwierdza ten przekaz, gdyż np. na ilustracji przedstawiono wuja Sama (karykatura prezydenta Stanów Zjednoczonych), który broni przejścia przedstawicielom państw europejskich na kontynent amerykański.

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXX. Europa i świat po kongresie wiedeński Zdający: 3) wyjaśnia założenia doktryny Monroe. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 17.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 2) porównuje procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec w XIX w. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie zawierające odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Rysunek odnosi się do klęski Francji w bitwie pod Sedanem w 1870 roku w trakcie wojny francusko-pruskiej, co umożliwiło finalizację procesu zjednoczenia Niemiec. Tekst przedstawia okoliczności koronacji Wilhelma I na cesarza Niemiec w 1871 r., co było możliwe po zwycięskiej wojnie z Francją.

Zadanie 17.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 2) porównuje procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec w XIX w. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy dynastii.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Hohenzollernowie

Zadanie 18. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XXXVII. I wojna światowa. Zdający: 1) wyjaśnia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu wojny, z uwzględnieniem procesu powstawania dwóch przeciwstawnych systemów sojuszy. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do dwóch elementów graficznych plakatu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: ententa

Przykładowe uzasadnienie: Bestia, wywołująca negatywne skojarzenia, ma na głowie pikielhaubę oraz czapkę austriacką – uosabia zatem państwa centralne. Walczą z nim żołnierze w mundurach państw ententy.

Zadanie 19.1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Zdający: 3) charakteryzuje proces kształtowania się polskiej granicy z Niemcami, z uwzględnieniem [...] plebiscytów. (PP) 4) charakteryzuje proces formowania się granic z Czechosłowacją i Litwą. (PR)

Zasady oceniania

- 2 pkt – za odpowiedź zawierającą trzy prawidłowe wskazania.
 1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa prawidłowe wskazania.
 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – F
 2 – P
 3 – P

Zadanie 19.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Zdający: 4) charakteryzuje proces formowania się granic z [...] Litwą. (PR)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za odpowiedź poprawną.
 0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Lucjan] Żeligowski

Zadanie 20.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Zdający: 1) wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym. (PP) 4) ukazuje skalę wewnętrznych represji w ZSRS [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do wybranego źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Źródło 2

Przykładowe uzasadnienie: Głównym założeniem Nowej Ekonomicznej Polityki było częściowe wprowadzenie [przywrócenie] rynkowych mechanizmów gospodarczych, m.in. pozwolenie na prowadzenie małych prywatnych przedsiębiorstw, w tym prywatny handel i usługi, co opisano w cytowanym fragmencie pamiętnika gubernatora Kronsztadu.

Zadanie 20.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Zdający: 1) wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym. (PP) 4) ukazuje skalę wewnętrznych represji w ZSRS [...]. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – za odpowiedź zawierającą trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – F

2 – P

3 – F

Zadanie 21. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Zdający: 4) charakteryzuje politykę wewnętrzną [...] III Rzeszy w latach trzydziestych. (PP) 2) wyjaśnia rolę ideologii w systemach totalitarnych i zjawisko kultu jednostki. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe uzasadnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Prezentowany kadr przedstawia uporządkowany w równe szeregi tłum ludzi (zwolenników Hitlera), co miało symbolizować potęgę i jedność narodu niemieckiego.
- W centralnym punkcie kadru znajdują się ogromne flagi ze swastyką – symbolem nazizmu, to wokół tego symbolu koncentruje się uwaga zgromadzonych. Scena jest przykładem gloryfikacji nazizmu.
- Tytuł filmu „Triumf woli” jest nacechowany emocjonalnie, ma budzić pozytywne skojarzenia.

Zadanie 22.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...].	L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Zdający: 8) charakteryzuje powstanie warszawskie [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej daty dziennej.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 sierpnia [1944 r.]

Zadanie 22.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]; 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny; 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.	I. Historia jako nauka. Zdający: – analizuje różne oceny historiografii, dotyczące dziejów ojczystych i powszechnych. (PR) L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Zdający: 8) charakteryzuje powstanie warszawskie (uwarunkowania polityczne, przebieg walk, następstwa powstania, postawę aliantów i Związku Sowieckiego). (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie dwóch podobieństw.

1 pkt – za podanie jednego podobieństwa.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązaniaPodobieństwo A:

- Obaj autorzy dostrzegają w powstaniu warszawskim źródło zimnowojennego podziału (konfliktu) między ZSRR a mocarstwami zachodnimi.
- Według obu autorów stosunek do powstania warszawskiego ujawnił faktyczne intencje Stalina i ZSRR, co miało wpływ na zmianę oceny sowieckiej polityki.

Podobieństwo B:

- Obaj autorzy zauważają, że pamięć o tragicznych doświadczeniach powstania warszawskiego wpłynęła na to, że Polacy nie zdecydowali się na tę formę walki (powstanie zbrojne) w czasach komunizmu.
- Według obu autorów idea „Solidarności” i jej pokojowego charakteru wyrosła z inspirującej refleksji nad powstaniem warszawskim.

Zadanie 23.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LV. Proces przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (1944–1948). Zdający: 3) charakteryzuje okoliczności i etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne wymienienie dwóch metod.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- propaganda / dyskredytowanie przeciwników politycznych
- fałszowanie wyników głosowania

Zadanie 23.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LV. Proces przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (1944–1948). Zdający: 3) charakteryzuje okoliczności i etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienia:

- Pytanie, które otrzymało najwięcej głosów na „tak”, dotyczyło akceptacji nowej zachodniej i północnej granicy Polski a nie kwestii senatu – wg źródła 2. rzeczywisty odsetek odpowiedzi pozytywnych wyniósł 67%.
- Plakat odnosi się do kwestii zniesienia senatu, co spotkało się z najmniejszym poziomem akceptacji w głosowaniu (27%).

Zadanie 24. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Zdający: 8) opisuje wydarzenia [...] na Węgrzech w 1956 roku i Czechosłowacji w 1968 roku. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Na mapie ukazano rozmieszczenie wojsk Układu Warszawskiego po inwazji na Czechosłowację [operacja „Dunaj” w 1968 roku]. Tekst z kolei informuje o pacyfikacji przez wojska sowieckie powstania węgierskiego [w 1956 roku], o czym świadczą np. nazwiska polityków uczestniczących w wydarzeniach tam opisanych (N. Chruszczow, I. Nagy), informacja o terminie interwencji, skala ofiar.

Zadanie 25. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny [...]. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	LVII. Polska w latach 1957–1981. Zdający: 7) charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” i ocenia jego wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce i w Europie. (PP) LVIII. Dekada 1981–1989. Zdający: 1) wyjaśnia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego, opisuje jego specyfikę oraz społeczne, gospodarcze i polityczne skutki. (PP) 4) charakteryzuje realia życia codziennego w PRL lat 80. (PR)

Zasady oceniania

- 3 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie przesłania rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych oraz przedstawienie kontekstu historycznego.
- 2 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie przesłania rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych bez przedstawienia kontekstu historycznego ALBO za prawidłowe wyjaśnienie przesłania rysunku wraz z interpretacją jednego elementu graficznego oraz przedstawienie kontekstu historycznego.
- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie przesłania rysunku wraz z interpretacją jednego elementu graficznego bez przedstawienia kontekstu historycznego.
- 0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Przesłaniem rysunku jest krytyczna ocena polityki Jaruzelskiego (polskich komunistów). Na rysunku przedstawiono Wojciecha Jaruzelskiego zamiatającego pod dywan nazwę „Solidarność”, co sugeruje nieudolną próbę rozwiązania kryzysu społecznego w Polsce. Stanowi to nawiązanie do wprowadzenia w 1981 r. stanu wojennego, w wyniku którego zdelegalizowano NSZZ Solidarność. Stan wojenny nie rozwiązuje problemów zniewolonej Polski, lecz jest próbą ich zamaskowania (zamiecienia pod dywan).
- Przesłaniem rysunku jest opinia o braku samodzielności przywódcy PRL – Wojciecha Jaruzelskiego. Został on przedstawiony jako marionetka sterowana z zewnątrz (w domyśle przez Związek Sowiecki) – wprowadzenie stanu wojennego w 1981 r. było działaniem inspirowanym z Moskwy.

Zadanie 26. (0–15)

Wymagania ogólne		Wymagania szczegółowe
Temat 1.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 2) [...] wyjaśnia ideę imperium rzymskiego. (PP)
	III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	VI. Europa wczesnego średniowiecza. Zdający: 1) opisuje zasięg terytorialny, organizację władzy, gospodarkę i kulturę państwa Franków, ze szczególnym uwzględnieniem polityki Karola Wielkiego; 2) charakteryzuje ideę cesarstwa karolińskiego. (PP)

Temat 2.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty wewnętrzne i zewnętrzne Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie panowania Wazów; 2) opisuje sytuację wewnętrzną i położenie międzynarodowe Rzeczypospolitej Obojga Narodów w latach 1669–1696; 3) ocenia znaczenie bitwy pod Wiedniem dla losów Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europy; 4) charakteryzuje zmiany granic Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. (PP) – wyjaśnia wewnętrzne i międzynarodowe uwarunkowania XVII-wiecznych konfliktów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. (PR)
Temat 3.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Zdający: 1) omawia stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w przededniu i po wybuchu wojny; 2) przedstawia koncepcje polskich ugrupowań politycznych wobec nadciągającego konfliktu światowego; 3) analizuje umiędzynarodowienie sprawy polskiej (m.in. akt 5 listopada, rola USA i rewolucji rosyjskich, deklaracja z 3 czerwca 1918 r.); 4) charakteryzuje przykłady zaangażowania militarnego Polaków podczas wojny, ze szczególnym uwzględnieniem losów Legionów. (PP) 1) opisuje polskie przedsięwzięcia polityczne po stronie państw centralnych i Ententy; 3) opisuje tragizm losów Polaków wcielonych do armii zaborczych. (PR) XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 3) ocenia wpływ Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego oraz innych polityków na kształt II Rzeczypospolitej; porównuje ich wizje Polski. (PP)

Zasady oceniania

A. NARRACJA HISTORYCZNA			
Funkcjonalność wykorzystania wiedzy historycznej	Poziom argumentacji wypowiedzi	Liczba punktów	Poprawność merytoryczna
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do trzech elementów tematu	• bogata argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	12 pkt	Za błędy merytoryczne będą odejmowane punkty od ogólnej liczby punktów zdobytych przez zdającego w tym kryterium (bez punktów ujemnych): 1–2 błędy merytoryczne (-1 pkt) 3–5 błędów merytorycznych (-2 pkt) powyżej 5 błędów merytorycznych (-3 pkt)
	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzeciego	11 pkt	
	• bogata argumentacja do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	10 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	9 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do dwóch elementów tematu (trzeci element zrealizowany częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowany)	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	9 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu, zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych elementów ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego elementu tematu	8 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	8 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	7 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	7 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	6 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do jednego elementu tematu (pozostałe elementy zrealizowane częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowane)	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	6 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	5 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	5 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z pozostałych	4 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	4 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	3 pkt	
Wiedza historyczna nie została wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do żadnego elementu tematu	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	3 pkt	
	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	2 pkt	
	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	1 pkt	
Niefunkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej w odniesieniu do całej wypowiedzi ALBO brak wypowiedzi.		0 pkt	

B. SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI	Liczba punktów
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ jest spójna (logicznie uporządkowana).	3 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej drobne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).	2 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej istotne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).	1 pkt
Wypowiedź nie spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów I/LUB jest nieuporządkowana, stanowi zbiór w znacznej mierze niezależnych elementów.	0 pkt

DODATKOWE INFORMACJE DLA EGZAMINATORÓW (KRYTERIUM A – NARRACJA HISTORYCZNA)

- Funkcjonalność** wykorzystania wiedzy historycznej ocenia się w odniesieniu do tematu pracy. Zdający musi zająć stanowisko wobec zaprezentowanej tezy oraz je przekonująco uzasadnić, wykorzystując w swojej argumentacji właściwie dobraną wiedzę historyczną z zakresu trzech elementów/obszarów wskazanych w temacie.
 - W pełni funkcjonalne** wykorzystanie wiedzy historycznej oznacza przywołanie w wypracowaniu:
 - adekwatnych (trafnie dobranych, wyselekcjonowanych) do tematu oraz zajętego stanowiska faktów, postaci, procesów historycznych
 - właściwej dla problematyki określonej tematem wypracowania terminologii historycznej
 które ilustrują tok rozumowania zdającego oraz przekonująco wspierają jego argumentację na poziomie co najmniej zadowalającym.
 - Częściowo funkcjonalne** wykorzystanie wiedzy historycznej ma miejsce wtedy, gdy zdający przedstawił powierzchowną argumentację LUB/I np. w części zasadniczej pracy, obok trafnej argumentacji, w charakterze argumentów/przykładów wykorzystane są treści, które nie są spójne np. ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie albo nie odnoszą się do tezy zawartej w temacie pracy lub nie są związane z tematem.
 - Wiedza historyczna **nie jest wykorzystana funkcjonalnie**, jeżeli zdający bezrefleksyjnie referuje/odtwarza wszystko, co pamięta z danego problemu, ale nie odnosi się do tezy zawartej w temacie LUB jego argumentacja jest sprzeczna z zajęтым stanowiskiem.
- Argumentacja** to udowodnienie tezy/opinii/stanowiska przedstawionego przez zdającego za pomocą argumentów.
 - Bogata argumentacja** – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnie dobraną i szczegółową faktografią oraz adekwatną do omawianych zagadnień terminologią; szeroka, stanowiąca – jako całość – wnikliwą analizę problemu sformułowanego w temacie.
Za bogatą argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 4 pkt.
 - Zadowalająca argumentacja** – to argumentacja rzeczowa, poparta prawidłową faktografią i terminologią, zawiera elementy refleksji / głębszego namysłu nad problemem.
Za zadowalającą argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 3 pkt.
 - Powierzchniowa argumentacja** – to argumentacja oparta na uogólnieniach, niewnikająca w istotę rzeczy, mało dokładna, w większości wsparta podstawową faktografią i terminologią, czasami niepoparta przykładami.
Za powierzchowną argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 1 pkt.

3. **Błędy merytoryczne** to ewidentne pomyłki zdających w zakresie:

- a) chronologii – błędne sytuowanie w czasie wydarzeń, procesów, postaci historycznych (np. *W połowie XV wieku epidemia dżumy, zwana czarną śmiercią, zakończyła się śmiercią około 1/3 liczby mieszkańców Europy.*; *Pod koniec II wojny światowej głównym przeciwnikiem komunistów w walce o władzę w Chinach był przywódca Kuomintangu – Sun Jat-sen*; *Kulminacyjnym momentem wojny secesyjnej była bitwa pod Yorktown*).
- b) terminologii – błędne stosowanie pojęć historycznych (np. *W okresie średniowiecza w Europie dominował ustrój monarchii despotycznych*; *Innym, obok jakobinów, klubem politycznym rewolucyjnego parlamentu we Francji, była żakeria*; *W wielu monarchiach europejskich, w zakresie dziedziczenia tronu, obowiązywała zasada predestynacji*).
- c) ukazywania związków przyczynowo-skutkowych – przypisywanie wydarzeniom historycznym niewłaściwych przyczyn lub skutków (np. *Bezpośrednią przyczyną tzw. nocy listopadowej 1830 roku była branka i polityka Aleksandra Wielopolskiego*; *Na mocy pokoju kończącego Wielką Wojnę z Zakonem Krzyżackim Polska odzyskała Pomorze Gdańskie wraz z Warmią, które to ziemie od tej pory nosiły nazwę Prus Królewskich*.)

DODATKOWE INFORMACJE DLA EGZAMINATORÓW
(KRYTERIUM B – SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI)

1. Jeżeli praca wypowiedź liczy mniej niż 300 słów, wówczas w tym kryterium przyznajemy 0 pkt.
2. Wypowiedź jest spójna, jeżeli elementy, które ją tworzą (wstęp – część zasadnicza (rozwińcie) – zakończenie), stanowią logiczną i uporządkowaną całość.
3. Wywód jest uporządkowany, jeśli każdy kolejny akapit wynika z poprzedniego, a np. przestawienie akapitów zaburzyłoby tok rozumowania przyjęty przez zdającego.
4. Zaburzenia w spójności mogą wynikać m.in. z:
 - a) błędów logicznych, w tym np. zbyt daleko idących uogólnień, nieuzasadnionych wniosków (np. wnioski w zakończeniu pracy nie wynikają z przeprowadzonego rozumowania), sprzecznych stwierdzeń
 - b) odstępstw od podporządkowania wyводу myśli przewodniej, np. wypracowanie zawiera niefunkcjonalne fragmenty stanowiące niezwiązane z tematem wątki poboczne
 - c) zredagowaniu wstępu lub rozwińcia, lub zakończenia, lub akapitu, które nie pasują logicznie do pozostałej części wypracowania, nie łączą się logicznie z poprzedzającą je częścią / poprzedzającym je akapitem
 - d) rozwijania jednocześnie więcej niż jednego wątku („zazębiana” się wątków)
 - e) pomijania pośrednich ogniw rozumowania, tzw. skróty myślowe
 - f) wprowadzenie treści nieistotnych, zbędnych dla pracy, bez związku/pozostających w wątpliwym związku z tematem/wywodem
 - g) wprowadzania dygresji stosowanych niefunkcjonalnie
 - h) przerywania toku myślenia zbędnymi zdaniami.
5. Błędy w spójności wewnątrz akapitów oznaczają np. nielogiczne połączenia zdań w akapicie oraz brak zastosowania w nim wskaźników zespolenia.
6. Błędy w spójności między akapitami oznaczają nielogiczne powiązanie danego akapitu z poprzednim lub poprzednimi akapitami oraz brak zastosowania wskaźników zespolenia między akapitami.